

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน จนส่งผลกระทบต่อ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทำให้อุตสาหกรรมหลายสาขาชะลอตัวมีการลดการผลิตลง และผู้ประกอบการบางรายถึงกับต้องเลิกกิจการ (คำริ สุโขชนัง, 2543)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จึงได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ตามแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ภาคอุตสาหกรรม) ซึ่งเน้นการพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีจำนวนถึงร้อยละ 99.7 ในจำนวนภาคธุรกิจของไทยที่มี จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 8.5 แสนกิจการ โดยการแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างอันได้แก่ การขาด เทคโนโลยี ขาดความสามารถในการจัดการสมัยใหม่ สินค้าด้อยคุณภาพ ขาดทรัพยากรบุคคลที่มี คุณภาพ การกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ และอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุน เป็นต้น (รักพงษ์ บุญฤทธิ์มนตรี, 2544)

ในปัจจุบัน การฝึกอบรมนับเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จึงได้ร่วมกับรัฐบาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยหน่วยงาน GTZ (Deutsche Gesellschaft fuer Technische Zusammenarbeit) ดำเนินการภายใต้โครงการความช่วยเหลือไทย-เยอรมัน โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม (Small Scale Industry Promotion Project) ใน ระยะเวลาที่ 1 ได้ร่วมกันพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs โดยการฝึกอบรมการจัดการธุรกิจ ขนาดย่อมตามรูปแบบ CEFE ซึ่งเป็นการฝึกอบรมแนวทางใหม่ในการพัฒนาบุคลากรที่ใช้วิธีการ เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรมเป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม หน่วยงาน GTZ ได้ พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมนี้ตามแนวคิด CEFE หมายถึง การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจด้วยการ สร้างธุรกิจ (Competency-based Economies through Formation of Enterprises) ซึ่งมีการนำมาใช้

ในประเทศต่างๆ มากกว่า 75 ประเทศ ทั่วโลก และได้มีการนำมาปรับปรุงใช้กับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศไทย นับว่าเป็นแนวทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมไทยต่อไปในอนาคต (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2544)

หลักสูตรการฝึกอบรมรูปแบบ CEFE แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สำหรับผู้ที่มีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการใหม่ที่เริ่มประกอบกิจการ ประกอบด้วยหลักสูตรการสร้างธุรกิจใหม่ การพัฒนาขีดความสามารถประกอบการ และการจัดทำแผนธุรกิจ

2. สำหรับผู้ที่เป็นผู้ประกอบการเดิม แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1) หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงธุรกิจ ประกอบด้วยหลักสูตร กลยุทธ์การตลาด การจัดการทั่วไป การจัดการการผลิต การจัดการการเงิน การพัฒนาธุรกิจ การจัดการบุคลากร และการพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน

2) หลักสูตรเพื่อการขยายธุรกิจ ประกอบด้วยหลักสูตร กลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจ การวางแผนธุรกิจ

3) หลักสูตรการปรับโครงสร้างทางธุรกิจ

ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งเป็นหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงธุรกิจที่ดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2543 จำนวน 3 ครั้ง มาเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเห็นว่าอุตสาหกรรมครัวเรือนเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจหนึ่ง เป็นแหล่งจ้างงานในท้องถิ่น ช่วยลดการย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เขตเมือง และยังเป็นฐานการผลิตเบื้องต้นที่นำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อทราบผลการประเมินแล้ว จะสามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินประสิทธิผล ของการฝึกอบรมการจัดการธุรกิจขนาดย่อมรูปแบบ CEFE: กรณีศึกษาหลักสูตรการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้ทราบประสิทธิผลของการฝึกอบรมการจัดการธุรกิจขนาดย่อมรูปแบบ CEFE ของหลักสูตรการพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลจากผลการศึกษา จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมขนาดย่อม และขนาดกลางได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

1.4 นิยามศัพท์ในการศึกษา

การประเมินประสิทธิผลการฝึกอบรม หมายถึง การประเมินผลการฝึกอบรมหลังจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว 6 เดือนขึ้นไป โดยใช้ตัวชี้วัดที่แสดงผลสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการฝึกอบรมการจัดการธุรกิจขนาดย่อมรูปแบบ CEFE 2 ตัวชี้วัด คือ 1) ผู้ผ่านการฝึกอบรมร้อยละ 80 เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นประโยชน์ 2) ผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวนร้อยละ 50 ได้มีการพัฒนาธุรกิจของตนเองในด้านของการมียอดขาย กำไร การขยายการลงทุน การจ้างงานเพิ่มขึ้น รวมถึงการลดต้นทุนการผลิตเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน หมายถึง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครอบครัวที่มีขนาดการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรไม่เกินสิบล้านบาท หรือมีจำนวนคนงานในการประกอบกิจการไม่เกินห้าสิบคน (มну เลียวไฟโรจน์, 2539)

หลักสูตรการพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นหลักสูตรเฉพาะหลักสูตรหนึ่งสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือผู้นำกลุ่มอาชีพ มีกำหนดระยะเวลาการอบรม 5 วัน เนื้อหาการฝึกอบรมมุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการดังกล่าวให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการฝึกให้เกิดการเรียนรู้ และทราบเทคนิคพื้นฐานในการบริหารงานที่เหมาะสมกับธุรกิจ การพัฒนากลยุทธ์การตลาด วิธีการจัดบันทึกข้อมูลของธุรกิจ การจัดการการเงินขั้นพื้นฐาน และผู้เข้ารับการอบรมจะได้จัดทำแผนธุรกิจที่สามารถนำกลับไปใช้ได้จริง โดยนำเสนอต่อคณะวิทยากร เพื่อจะได้รับคำแนะนำปรึกษาพร้อมทั้งตรวจสอบความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ